

1. MỤC TIÊU

1.1. Kiến thức: Học sinh ôn tập, củng cố kiến thức về thể loại, phong cách sáng tác, tiếng Việt đã được học ở học kì 1

1.2. Kỹ năng: Học sinh rèn luyện các kỹ năng:

- Đọc hiểu văn bản
- Viết bài nghị luận xã hội

2. NỘI DUNG

2.1. Phạm vi kiến thức, kỹ năng

Bài 1- Khả năng lớn lao của tiểu thuyết

Đọc:

- Nhận biết và phân tích được một số yếu tố của tiểu thuyết hiện đại: ngôn ngữ, diễn biến tâm lí, hành động của nhân vật, ngôi kể, điểm nhìn trần thuật.
- Nhận biết được đặc điểm cơ bản của phong cách hiện thực trong tiểu thuyết
- Phân tích và đánh giá được chủ đề, tư tưởng, thông điệp của văn bản
- Nhận biết và phân tích được đặc điểm, tác dụng của biện pháp tu từ nói mỉa, nghịch ngữ.

Viết:

Viết được văn bản nghị luận so sánh, đánh giá hai tác phẩm truyện.

Bài 2- Những thế giới thơ

Đọc

- Nhận biết và phân tích được một số yếu tố của thơ trữ tình hiện đại như: ngôn ngữ, hình tượng, biểu tượng, yếu tố tượng trưng, siêu thực trong thơ
- Nhận biết đặc điểm cơ bản của phong cách cổ điển và lãng mạn qua các bài thơ đã học
- Vận dụng trải nghiệm văn học và cuộc sống để đánh giá, phê bình một văn bản văn học, thể hiện được suy nghĩ, cảm xúc cá nhân về một văn bản văn học
- Vận dụng kiến thức về một số biện pháp tu từ đã học để phân tích đánh giá tác dụng của việc sử dụng các biện pháp tu từ đó trong bài thơ

Viết

- Viết văn bản nghị luận so sánh, đánh giá hai tác phẩm thơ (đoạn trích).

Bài 3- Lập luận trong văn bản nghị luận

Đọc

- Nhận biết và phân tích được nội dung của luận đề, luận điểm, lí lẽ và bằng chứng tiêu biểu, độc đáo trong văn bản, chỉ ra mối liên hệ của chúng; đánh giá được mức độ phù hợp giữa nội dung nghị luận với nhan đề của văn bản.
- Nhận biết được mục đích của người viết, biết tiếp nhận, đánh giá, phê bình nội dung văn bản với tư duy phê phán, dựa trên trải nghiệm và quan điểm của người đọc.
- Phân tích và đánh giá được việc sử dụng một số thao tác như chứng minh, bình luận, bác bỏ, giải thích, phân tích, so sánh trong văn bản nghị luận.

Viết

- Viết được bài văn nghị luận về một vấn đề liên quan đến tuổi trẻ (quan niệm sống, định hướng tương lai, cách ứng xử trong các mối quan hệ, ...)

Bài 4- Yếu tố kì ảo trong truyện kể

Đọc

- Nhận biết và phân tích được một số yếu tố của truyện truyền kì như: đề tài, nhân vật, ngôn ngữ, thủ pháp nghệ thuật,... đánh giá vai trò của yếu tố kì ảo trong truyện truyền kì, liên hệ với vai trò của yếu tố này trong các thể loại truyện khác.
- Vận dụng được kinh nghiệm đọc, trải nghiệm về cuộc sống và kiến thức văn học để đánh giá, phê bình, thể hiện cảm xúc, suy nghĩ của cá nhân về văn bản văn học.
- Vận dụng được kiến thức đã học để phân tích, đánh giá nghệ thuật sử dụng điển cố trong tác phẩm văn học.

Viết

- Viết được bài văn nghị luận về việc tiếp nhận ảnh hưởng và sáng tạo trong một (hoặc một nhóm) tác phẩm văn học.

2.2. Bảng năng lực và cấp độ tư duy

TT	Kĩ năng	Đơn vị kiến thức	Mức độ nhận thức									
			Biết		Hiểu		Vận dụng thấp		Vận dụng cao			Tỉ lệ
S.câu	Tỉ lệ	S.câu	Tỉ lệ	S.câu	Tỉ lệ	S.câu	Tỉ lệ	TS câu				
1	Đọc hiểu	Văn bản thơ/ truyện (đoạn trích)(ngoài SGK)	2	10%	1	10%	1	10%	1	10%	5	40%

2	Viết	Viết bài văn nghị luận về vấn đề liên quan đến tuổi trẻ, (ước mơ, hoài bão, ...)	1*	15%	1*	15%	1*	15%	1*	15%	1*	60%
3	Tổng		25%		25%		25%		25 %		100%	

2.3. Câu hỏi minh họa

2.3.1 Câu hỏi đọc hiểu:

- Mức độ nhận biết:

- + Bài thơ “Đàn ghi ta của Lor-ca” của Thanh Thảo được viết theo thể thơ nào?
- + Xác định các thao tác lập luận được sử dụng trong đoạn trích “Nhìn về vốn văn hóa dân tộc” của Trần Đình Hượu
- + Chỉ ra biện pháp tu từ được sử dụng ở đoạn thơ dưới đây:

*tiếng ghi ta nâu
bầu trời cô gái ấy
tiếng ghi ta lá xanh biết mấy
tiếng ghi ta tròn bọt nước vỡ tan
tiếng ghi ta ròng ròng
máu chảy*

(Đàn ghi ta của Lor-ca- Thanh Thảo)

- + Liệt kê các sự việc, chi tiết kì ảo trong truyện “Hải khẩu linh từ” của Đoàn Thị Điểm.
(...)

- Mức độ thông hiểu:

- + Nêu cảm hứng chủ đạo của bài thơ “Tây Tiến” – Quang Dũng
- + Phân tích hiệu quả của một biện pháp tu từ trong đoạn thơ dưới đây:

*Dốc lên khúc khuỷu dốc thăm thẳm
Heo hút cồn mây súng ngửi trời
Ngàn thước lên cao ngàn thước xuống
Nhà ai Pha Luông mưa xa khơi*

(Tây Tiến- Quang Dũng)

- + Xác định các yếu tố tượng trưng trong đoạn thơ dưới đây và phân tích tác dụng của chúng:
“đường chỉ tay đã đứt
dòng sông rộng vô cùng
Lor-ca bơi sang ngang
trên chiếc ghi ta màu bạc”

(Đàn ghi ta của Lor-ca - Thanh Thảo)

- + Nhận xét về cách sử dụng bằng chứng và lí lẽ của tác giả Phan Đình Diệu trong văn bản “Năng lực sáng tạo”.
- + Phân tích một số thao tác nghị luận được tác giả Trần Đình Hượu sử dụng nhằm tăng sức thuyết phục cho văn bản “Nhìn về vốn văn hóa dân tộc”
- + Nêu cách hiểu của anh/chị về chi tiết “hoa tử huyên” xuất hiện ở cuối truyện “Muối của rừng” (Nguyễn Huy Thiệp)
(...)

- Mức độ vận dụng:

- + Nêu thông điệp anh/ chị rút ra được sau khi đọc văn bản “Nhìn về vốn văn hóa dân tộc” của Trần Đình Hượu.
- + Vận dụng tri thức ngữ văn về phong cách cổ điển, hãy chỉ ra một số biểu hiện của phong cách cổ điển trong bài thơ “Cảm hoài” của Đặng Dung. Phân tích một biểu hiện mà anh/ chị cho là đặc sắc.
- + Theo anh/chị, nội dung nghị luận của văn bản “Mấy ý nghĩ về thơ” của Nguyễn Đình Thi còn có ý nghĩa đối với thực tế sáng tác thơ hiện nay nữa không? Vì sao?
- + Nhân vật ông Diêu trong truyện “Muối của rừng” (Nguyễn Huy Thiệp) đã có những ý nghĩ gì khi chứng kiến đời sống của đàn khỉ trong khu rừng mùa xuân? Anh/chị có đồng tình với những ý nghĩ đó không? Vì sao?
- + Từ sự tương phản về diện mạo và tình thế của nhân vật ông Diêu được kể ở đầu và cuối truyện “Muối của rừng” (Nguyễn Huy Thiệp), anh/chị hãy rút ra thông điệp của tác phẩm.
(...)

2.3.2. Câu hỏi tạo lập văn bản nghị luận:

(Câu hỏi thể hiện cả 4 mức độ: nhận biết, thông hiểu, vận dụng thấp, vận dụng cao)

- Anh/chị hãy viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) trình bày suy nghĩ về việc tuổi trẻ cần sống có ước mơ và khát vọng
- Trí tuệ nhân tạo đã mở ra nhiều cơ hội việc làm cho con người nhưng cũng khiến nhiều người mất đi việc làm.
Anh/chị hãy viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) trình bày suy nghĩ của mình về vấn đề trên.

- Anh/chị hãy viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) trình bày suy nghĩ của mình về vấn đề: Tuổi trẻ cần sống cống hiến và dám dấn thân.
- Xây dựng kế hoạch tương lai là điều vô cùng quan trọng trong cuộc sống đầy biến động. Từ góc nhìn của người trẻ, anh/ chị hãy viết một bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) trình bày suy nghĩ về tầm quan trọng của việc xây dựng kế hoạch cho tương lai.

2.4. Đề minh họa

ĐỀ KIỂM TRA CUỐI HỌC KÌ I
Môn: Ngữ văn - Lớp 12
(Thời gian làm bài: 90 phút, không kể thời gian giao đề)

I. ĐỌC HIỂU (4.0 điểm)

Đọc đoạn trích:

(...)

*Ta đã qua bao phố phường tráng lệ
Paris ánh sáng hay London cổ kính
Lòng vẫn trôi về bến
Cội nguồn văng vẳng à ơi
Mái đình cong trắng khuyết
Triền sông mượt câu hò
Đường làng thơm vào trí nhớ
Rặng tre già măng non ta*

*Về dòng thác người cuộn về muôn hướng
Chảy không nguôi dòng máu Lạc Hồng
Giấc mơ nào từng ôm ấp biển Đông?*

*Ta là ta ngàn Việt dòng sông
Dấu khúc khuỷu bờ dâu hay ghềnh xiết cũng chảy về lòng biển*

*Chảy về với cánh đồng lúa chín
Rặng tre nghiêng chiều
Bến nước nghiêng trăng*

*Và tất cả ta gọi tên Tổ quốc
Một Tổ quốc thiêng liêng màu sắc Việt
Luôn dâng đầy muôn nẻo bến bờ xa
Luôn dâng đầy muôn nẻo bến bờ xa...*

(Trích *Là Việt*, Tập thơ *Tổ quốc gọi tên mình*, Nguyễn Phan Quế Mai, NXB Phụ nữ, 2015, tr 14 – 15)

Thực hiện các yêu cầu sau:

- Câu 1.** Chỉ ra dấu hiệu để nhận biết thể thơ trong đoạn trích.
Câu 2. Ở khổ 1, Nhân vật trữ tình đã nhắc đến những hình ảnh nào của quê hương?
Câu 3. Nêu hiệu quả của phép điệp được sử dụng trong khổ thơ sau:

*Và tất cả ta gọi tên Tổ quốc
Một Tổ quốc thiêng liêng màu sắc Việt
Luôn dâng đầy muôn nẻo bến bờ xa
Luôn dâng đầy muôn nẻo bến bờ xa...*

- Câu 4.** Trình bày hiệu quả của việc sử dụng hình thức lời tâm sự của nhân vật trữ tình “ta” trong đoạn trích.
Câu 5. Từ nội dung đoạn trích, anh/ chị hãy rút ra thông điệp có ý nghĩa nhất với bản thân và lí giải.

II. VIẾT (6,0 điểm)

Bàn về vai trò của lí tưởng đối với tuổi trẻ, Belinxki từng nói *Tuổi trẻ không có lí tưởng giống như buổi sáng không có mặt trời*

Anh/ chị hãy viết bài văn nghị luận khoảng 600 chữ trình bày suy nghĩ của mình về ý kiến trên.

-----Hết-----

Hoàng Mai, ngày 28 tháng 11 năm 2025
TỔ TRƯỞNG

Nguyễn Thị Thanh Thủy

